

Søndag septuagesima 2021– Lars Borgström (LFS)

Tekster: Salme 80, Gt Jes 5:1–7, Ep 1. Kor. 9:24-10:5 Ev Matt. 20:1–16

Idag, på söndagen Septuagesima, inleds förberedelsestiden inför påsk med Jesu liknelse om vingårdsarbetarnas lön. Den har mycket att lära oss. Låt oss först i korthet förklara liknelsen. Gud är vingårdens herre. Vingården är Kristi kyrka. Arbetarna är medlemmar av den synliga, yttre kyrkan, sådan hon framträder här på jorden. I den kyrkan finns både Guds sanna barn och namnkristna, sådana som inte är födda på nytt. Deras tro är antingen hycklad eller inbillad. Med de olika timmarna på dagen kan förstås de olika tider, då Gud på ett särskilt sätt har kallat människorna till sin kyrka. Förvaltaren som ska dela ut lönen är Jesus. Vilken är då lönen som delas ut? Lönen, en denar, som räcks lika åt alla, är rätten att få del i den kristna kyrkans friheter och förmåner, som förvärvats av Jesus. Lönen är därför att få leva i Guds rike med syndernas förlåtelse, att ha frid med Gud och vara delaktig av det eviga livet redan här och nu. Lönen i liknelsen om vingården är kort sagt nåden.

Vi möter i denna liknelse två olika sätt att tänka när det gäller vårt förhållande till Gud. Det som naturligt ligger närmast för oss människor, och som också var fariseernas sätt att räkna, är att var och en ska få efter förtjänst.

Det rättvisa sättet

Frälsningshistoriskt sett hade judarna arbetat länge i vingården, ända sedan morgonen. De hade burit de ceremoniella lagarnas ok under den långa dagens hetta, under de långa århundradenas väntan på Messias. Aftonen kan sägas vara nya förbundets tid.

Skulle nu judarna därför få större rätt till den kristna kyrkan och alla dess välsignelser när Jesus väl kommit och fullbordat sitt verk? Det vore väl rättvist, kan man tycka, att de skulle ha större förmåner än hedningarna, som kommit till vingården först vid aftonen. Eller om vi överför det hela från det frälsningshistoriska planet till det personliga: Ska inte en människa, som hela sitt liv varit kristen, som troget tjänat Herren i alla sina år, som samvetsgrant gett av både sin tid och sina pengar till församlingen, ha rätt till större lön än den som kommer till Jesus i livets slutskede, kanske till och med på dödsbädden? Lönen ska väl stå i proportion till arbetsinsatsen?

Ja, i en vanlig vingård, på en världslig arbetsplats, är detta en rättvis princip. Lön ska ges efter förtjänst. En duglig arbetare ska ha mer ersättning än en mindre flitig eller kompetent, en som arbetar mycket ska få mer än den som arbetar lite.

För vi nu över denna rättvisa princip på det andliga området blir resultatet detta: Den som kommer till vingårdens Herre, löneutbetalaren, och åberopar sitt eget livsverk, det tunga slitet i solhettan, kommer att få höra Hans förebrående ord: "Ta det som är ditt och gå" (v 14). Vad detta i verkligheten betyder är detta: "Ta det som är ditt och gå" – "Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar" (Matt. 25:41).

Det rättvisa sättet är fariseernas. De ville ha lön efter förtjänst. De räknade med egen lagrättfärdighet som skulle belönas. Men när det kommer till förtjänst är det inte så att Gud på något sätt är skyldig oss något. Han är inte skyldig någon människa något. Det är vi som står i en för oss obetalbar skuld till Gud. Det är därför vi förpassas till helvetet om vi skulle få det som är vårt. Att likt fariseerna, eller alla egenrättfärdiga människor i alla tider, följa och räkna med lagens väg innebär att det då också blir på lagens väg man blir bemött av den helige Guden. Då ska de självrättfärdiga också få höra den rättvisa lagens slutord. Deras beräkningar slår fel. Himmelriket går dem förbi och de stannar i döden och mörkret.

De missbelåtna arbetarna i vår liknelse visar genom sin attityd till både lönen och arbetet i vingården att de inte var Guds sanna, pånyttfödda barn. De blängde på den framräckta denaren och visade genom detta sitt förakt för nåden. Vingårdens herre sade till dem: "Får jag inte göra som jag vill med det som är mitt? Eller ser du med onda ögon på att jag är god?" (v 15)

De såg det inte heller som en förmån att ha fått vara i vingården, utan som ett tungt arbete de ville slippa ifrån. De skulle naturligtvis istället varit glada och sett det som en stor nåd att de hade fått vara i vingården så länge. De påminner mycket om den äldre, hemmavarande sonen i liknelsen om den förlorade sonen. Han sade till sin fader, som liksom förvaltaren i vår liknelse, motsvarar Jesus: "Här

har jag *slavat* för dig alla dessa år och aldrig gått emot ditt ord" (Luk. 15:29). I den satsen, liksom i vingårdsarbetarnas klagande ord "De där som kom sist har arbetat en enda timme, och du har jämställt dem med oss som har stått ut med dagens *slit och hetta*" (v 12), röjer sig det oomvända sinnet.

Evangeliets sätt

Vägen till himlen är den smala väg som heter Jesus allena, nåden allena. De som vandrar på den vägen räknar inte med sig själva. De vet att de inte gjort något förtjänstfullt. De vet att när deras frälsning vanns var det inte de som arbetade utan istället vingårdens förvaltare. I farans stund flydde lärjungarna och övergav Jesus. I Jes. 53:6 läser vi: "Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg. Men all vår skuld lade HERREN på Honom". Det enda vi gjorde var att med våra synder föröka Hans lidande.

Den dagpenning, denaren, som den gode vingårdsägaren delar ut till vingårdens arbetare är ingenting mindre än den fullkomliga lösepenning som förvaltaren, Herren Jesus Kristus, har betalat för hela människosläktets samlade syndaskuld, Hans ställföreträdande tillfyllestgörelse. Detta visas av att omedelbart efter vår liknelse följer Jesu undervisning till de tolv lärjungarna: "Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till överstepräster och de skriftlärdade. De ska döma Honom till döden och utlämna Honom åt hedningarna till att hånas och gisslas och korsfästas. Och på tredje dagen ska Han uppstå." (Matt. 20:18–19)

Dagslönen är vårt påskalam, Jesus Kristus, Han som är "försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens" (1 Joh. 2:2). Ja, lösepenningen, dagslönen, räcks fram åt världens alla människor. Den är lika för alla, vare sig man kom med i vingården, Guds rike, på morgonen som spädbarn genom dopet och levtt kvar i döpelsenåden ända till aftonen, eller om man kom med i livets själva aftonskymning som den botfärdige rövaren. Tron förlitar sig på vingårdsägarens godhet och åberopar Jesu dagsverk. De som arbetat ända sedan morgonen *och hänvisade till detta sitt arbete* när betalning skulle ges fick gå bort till den eviga elden tillsammans. Men denne rövare, denne Gud Faderns välsignade som kom i den sista skälvande minuten, fick "ta emot det rike som stått berett för er sedan världens skapelse" (Matt. 25:34). "Så ska de sista bli de första och de första bli de sista" (v 16).

Guds nådefulla, barmhärtiga sätt, evangeliets sätt, är samtidigt det rättvisa sättet

När Jesus hängde på korset samlades alla människors skuld på Honom. De tillräknades Honom. De eviga straffen koncentrerades, förtätades och förhöjdes till oändlig bitterhet och svårighet då de ökades i höjd och djup. På det sättet kunde de eviga kvalen förkortas i tid, så att allt gottgjordes under timmarna på Golgata. Endast en person som själv är evig kunde tömma hela vredesbägaren på några timmar. Jesus Kristus, Guds evige Son, är den fullkomliga hjälten som kämpade och vann seger på Golgata. Guds rättfärdighet, som kräver fullkomlig gottgörelse innan den kan efterskänka och utstryka syndaskulden, hade fått sitt.

Därför dömer Gud rättvist då Han frikänner den som låtit sig friköpas genom lösepenningen. Guds nådefulla, barmhärtiga sätt, evangeliets sätt, är samtidigt det rättvisa sättet. Den som däremot inte vill ta emot den fria nåden, förlåtelsen för Jesu Kristi skull, måste själv betala priset, lida straffet för sina synder. Och detta blir han som sagt aldrig färdig med i evigheters evigheter. Må det inte sluta så för någon av oss. Det är ju nu så väl att vi har en Frälsare som betalat hela skulden med sitt heliga, dyra, gudomliga blod. Lammets blod är nyckeln in i själva himlen. Tro på Jesus och Hans underbara löften och det ska vara dig som du tror.

Ditt stora verk fullbordat är.
Guds nåd och stränghet se vi här:
En helig Gud för mänskors brott
Har offer krävt och offer fått;
En nådig Gud, en himmelsk Far
Till sina barn oss återtar. (Lova Herren 154:2)

Amen.